

Sámsoni történetek (3.)

„Legyen az ő lakóhelye puszta, és ne legyen lakó abban.”
/ApCsel 1:20/

Alábukás

A történet régebbi, mint az emberiség: az Égben kezdődik annak a hideg és okos szellemnek bukásával.

A parton, a fák fölött a telihold pártatlan szemtanúként figyel. Látszólag sosem unja meg, ám valójában régen beleőrült, hogy mindig ugyanazt kell néznie. Hát csak mosolyog most is bárgyún, egyformán. Enyhén hajlott hátú harmincéves forma férfi árnyéka vetődik a holdfény festette partra. Csomót köt. A csomó nem sikerül, a kötélen kicsúszik. Remegve, türelmetlenül káromkodik. Meztelen lába mellett a földön megcsillan egy pénzérme.

Józsa János nappal fiatal, energikus, szép. Sokan szeretik. A nők, kiknek válogatás nélkül és örökké hízeleg; a gyerekek, kiket csókolgat, s kikkel pajtás módra tréfálkozik, de őszintén, ahogyan felnőttekkel szokás; az öregek, kikhez tanácsért fordul, majd tűnődő figyelemmel hosszan hallgatja őket; a férfiak, kikkel együtt iszik, s kikért, akárha magáért cselekedne, közbenjár. Tervei eredetiek. Elképzeléseit mindig tettek követik, melyek, mellesleg, a közösség javát szolgálják. Családja nemzedékek óta a falu élvonalában foglal helyet: bírók, jegyzők, esküdtek, kik könnyűszerrel nehéz döntéseket, s nehezen könnyebb áldozatokat hoznak. Sorsszerűen vállalja a megbízatását, hagyományból. Józsa bíró... Neve az új titulussal mélyebben hatol lelkébe, mint a telke melletti templom orgonája.

A hajlott hátú férfi a holdat nézi. Kezében kötélen. A kötélen csomó. Hüvelykujja a csomón emlékezéssé ernyed... Fegyveresek rontanak a kertbe. Hirtelen, hangtalan jönnek, mint a váratlan halál. Ő mégis várta őket. Lám: mosolyog. Ám mosolya mögött hideg komolyság, szomorúság. A hold.

A hajlott hátú férfi a holdat nézi. Kezében kötélen. A kötélen csomó. Hüvelykujja a csomón emlékezéssé ernyed... Fegyveresek rontanak a kertbe. Hirtelen, hangtalan jönnek, mint a váratlan halál. Ő mégis várta őket. Lám: mosolyog. Ám mosolya mögött hideg komolyság, szomorúság, mely nem tűr semmiféle ellenállást. Lényé könnyörtelen odaadás. Megzavarodik, kinek ily foglyot kell ejtenie. Csak a fájdalom képes éberren tartani a zsarnokot, ki nehéz bakancsával önmagát tapossa. A többi lelkevesztett rabszolga föl se fog semmit, védelemre szorul: „Akik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniük.”... A hajlott hátú férfi megnyalva ajkait halkán motyog a hold felé: „Vétkeztem, hogy elárultam az ártatlan vért.” Mi közünk hozzá?

A hajlott hátú férfi a holdat nézi. Kezében kötélen. A kötélen csomó. Hüvelykujja a csomón emlékezéssé ernyed... Fegyveresek rontanak a kertbe. Hirtelen, hangtalan jönnek, mint a váratlan halál. Senki sem számít rájuk. A fegyvereseket bosszú hajszoja. Rászedte őket az éjjel hajlott hátú férfi: a nappal fiatal, energikus, szép bíró. Ki, mikor éheztek, enniük adott, s mikor szomjúhoztak, itatta őket. Ki, mikor jövevények voltak, befogadta, s mikor mezítelenek voltak, ruházta őket. Mégis lepaktált a sötétségben a legnagyobbal, becsapta őket pénzért, mikor azt tanácsolta: költözzenek. Telepedjenek le a Száraz ér (akkor lett azzá) túlsópartján, keletebbre, hol jut föld bőven, művelhetik. Így alapították Sámson falut, mely éppen olyan hely, mint bármely más hely, mivel a világnak nincs kitüntetett pontja. A nappal oly szép arcú bíró azt nem említette szelíden unszoló rábeszélése, majd lelkesült, heves és okos, több szempontból alátámasztott érvelése során,

hogy e szabad, határtalan lehetőségeket kínáló, új föld orcájuk verítékével végzett fáradtságos munkájuk ellenére is csak tövist és bogánckórót terem. Az éjjel hajlott hátú, nappal oly szép arcú bíró bezzeg maradt a régi helyen, s mezőt szerezvén hamisságának béréből tízholdas telkes gazda lett. Kertje az érpartig nyúlik a termékeny földön, melyből kiűzte ravasz rábeszéléssel a gyanútlan lakosokat. Most elhagyott, lakatlan, pusztá, átkozott. Amit akartok azért, hogy az emberek tiveletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal. Mikor a szemek megnehezedenek az éj súlya alatt, fegyveresek rontanak birtokára, oly észrevétlen és fokozatosan kiválva sötét háttérükből, mellyel szinte egyek, mint Rembrandt rézmetszetén a Gecsemáné kertbe alig észrevehetően beáradó, Júdást követő, fenyegető társaság.

Az alábukás rövid ideig tart, mégis örökkévalóságnak érzi, aki elszenved. Lepereg lelki szemei előtt élete, sőt, talán az is, mit át sem élt, csak szeretett volna. Az alábukás az élettel összeegyeztethetetlen állapot. A légső elzáródik, mi öntudatlanságot eredményez, majd 10-20 perc múlva megáll a szív, közben az alábukó maga alá ürít, nyelvét kidugja a száján, arca vörössé, szederjessé válik. Előfordul, hogy az alábukó elhasad közepen, belső részei kiomlanak. A nyakcsigolya törése szerencsésebb, ám ehhez minimum három méteres zuhanás szükséges. Másodpercek alatt öntudatlanság érhető el a bolygóideg-reflex fellépése esetén, mely az agyi vérnyomás növekedésének hatására a szívverés lassításával válaszol, azaz saját szívét állítja le. Ugyanez a túlnyomás az agyi erek megpattanásához, agyvérzéshez is vezethet. Ez is, szintén másodpercek alatt, az oly kívánatos öntudatlanságot eredményezi.

(2010.)